

ЗАХИСТ І БЕЗПЕКА ЦИФРОВИХ ТВОРІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОПРОСТОРИ

Ломоносов Юрій Вячеславович

кандидат технічних наук, доцент,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: lomonosov@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6115-6194

Авторськими правами згідно із законодавством є інтелектуальні права на наукові, літературні та мистецькі твори. Захист авторського права на інтелектуальну власність в Україні здійснюється відповідно до норм Закону України «Про інтелектуальну власність та суміжні права» (остання редакція 09.05.2011) і, крім того, низки міжнародних угод.

Серед об'єктів Закон називає аудіовізуальні твори (кінофільми, телефільми, відеофільми), статичні зображення (фотографії, зображення тексту, логотипи), комп'ютерні ігри, інші комп'ютерні програми та комп'ютерні бази даних. Важливо, що твори цих видів, як правило, мають електронно-цифровий вигляд, тобто представлені як послідовність подвійних чисел, записаних на магнітній плівці, магнітному диску, компакт-диску тощо. До того ж такі традиційні твори, як літературні, науково-технічні, педагогічні та медичні праці, нині теж у більшості представлені в електронно-цифровому вигляді.

Електронно-цифрова форма твору, з одного боку, набагато спрощує його тиражування (копіювання) та поширення (наприклад, через Інтернет), а з другого – збільшує вірогідність порушення авторських та суміжних прав на нього [3]. Справа в тому, що на відміну від традиційних видів зберігання та поширення творів (рукописи, книги, часописи, плівки) щодо їх електронного

представлення існує проблема, як довести, що даний продукт, був створений саме цим автором або права на нього має та чи інша фізична або юридична особа. Закон України «Про інтелектуальну власність та суміжні права» для захисту авторських прав передбачає використання технічних засобів захисту і (або) технологічних розробок, призначених для утворення технологічної перешкоди порушенню авторського права і суміжних прав при сприйнятті і (або) копіюванні електронно-цифрових творів.

Сучасні технічні аспекти захисту авторського і суміжних прав на мультимедійні твори, тобто на відео- і аудіо продукцію та зображення, графічні чи символічні. При цьому можна зосередитися переважно лише на методах захисту зображень [2], тому що методи захисту інших мультимедійних творів є або аналогічними, або похідними від них.

Найкраще до захисту авторських та суміжних прав на мультимедійну продукцію підходять методи *стеганографії* – старовинної науки про засоби таємного передавання повідомлень [1]. Термін «стеганографія» походить від грецьких слів *steganos* (секрет, таємниця) і *graphy* (запис) і, таким чином, означає буквально «тайнопис». На відміну від криптографії, яка блокує доступ до інформації шляхом шифрування, стеганографія має на меті приховати сам факт існування секретного повідомлення. Цим секретним повідомленням, впровадженим у мультимедійний твір, може бути, наприклад, ім'я його автора з іншими реквізитами або зображення логотипу юридичної особи, яка має права на цей твір [4]. Таке секретне повідомлення ні в жодному разі не повинно погіршувати технічну якість твору, але за допомогою спеціальної програми його можна виявити, що стане вагомим доказом, наприклад, у суді.

Список використаної літератури

1. Грибунин В. Г. Цифровая стеганография / В. Г. Грибунин, И. Н. Оков, И. В. Туринцев. – Москва : СОЛОН-Пресс, 2002. – 261 с.

2. Иванов В. Г. Сжатие изображений на основе автоматической и нечеткой классификации фрагментов / В. Г. Иванов, Ю. В. Ломоносов, М. Г. Любарский // Проблемы управления и информатики. – 2009. – № 1. – С. 52–63.

3. Інтеграція права й інформатики: прикладний та змістовний аспекти / за заг. ред. В. Г. Іванова, В. Ю. Шепітька. – Харків : Право, 2012 – 250 с.

4. Швидченко И. В. Криптостеганографический алгоритм с использованием методов сегментации / И. В. Швидченко // Проблемы управления и информатики. – 2010. – № 5. – С. 145–153.